

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. I. cap. 17. de Epistolâ ad Ebræos

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

suum quoque, habet locum commendatio mortuorum, quæ tamen Augustini verba inferius suo loco uberius ponderabuntur, nisi quod ea inter ex iis ritè consideratis adparet, non bene Bellarminum scripsisse, *Augustinum, quia libros Maccabæorum credidit esse Canonicos, inde Eum collegisse, bonum esse pro mortuis orare, cum planè contrarium inde sit manifestum.* Ad ultimam objectionem de facto Razia seipsum occidentis ex duplici iterum testimonio Augustini, hunc in modum pro obtinenda autoritate horum librorum Canonicâ respondet Bellarminus, *Mortes horum hominum, & nominatim Razia, narrari in Scripturâ, non laudari, vel certè non ita laudari, quasi pie & sanctè fecerint, quod fecerunt, quamvis audacter & viriliter & hominum iudicio fortiter eos id fecisse, negari non possit.* An bene mentem super hæc re Augustini ceperit vel explicarit Bellarminus, commodius percipi non potest, quam si Ipsum audiamus, qui notanter de Eo sequentia hæc observavit: *Razias humilitatem inter manus inimicorum ferre non valens, planè non Sapientia, sed insipientia dedit exemplum, non Christi Martyribus, sed Donati Circumcellionibus imitandum.* Et post aliqua: *At enim Sanctarum Scripturarum autoritate laudatus est Razias.* Verba hæc sunt non Augustini, sed Gaudenii Donatistarum Episcopi Augustino hæc objicientis, ad quæ Augustinus ita respondet: *Quomodo laudatus? quia fuit amator Civitatis. Hoc potuit & carnaliter, civitatis videlicet illius terrena Hierusalem, qua servavit cum filiis suis, non autem illius, quæ sursum, libera Matris nostra. Laudatus est, quia continentiam servavit in Iudaismo; & hæc sibi in comparatione Iustitia Christiana damna & sterora fuisse dicit Apostolus. Laudatus est, quia Pater Iudæorum adpellabatur. Hoc magis est, unde & illi tanquam homini subrepit humilitatis impatientia, ut prius mori vellet, quam hostibus subjici. Dicitur est, quod elegerit nobiliter mori. Melius vellet, (vel potius voluisset) humiliter, sic enim utiliter. Illis autem verbis Historia gentium laudare consuevit, sed Viros fortes hujus Seculi, non Martyres Christi. Dicitur est, quod se viriliter de Muro præcipitaverit in turbas. Neque nos dicimus, Eum hoc fecisse muliebriter. Ad extremum, quod invocasse dicitur Dominatorem vitæ ac spiritûs, ut hæc illi iterum redderet, id est, vitam & spiritum; nec tunc aliquid poposcit, quo boni discernuntur à malis. Reddet enim Deus hæc & iis, qui male egerunt, non in resurrectione vitæ æternæ, sed in resurrectione Iudicii æterni. Laudatus est itaq; Razias iste amator civitatis, ut valde bene audiens, id est, bonæ famæ, quia Pater Iudæorum adpellatus est, & quod continentiam tenuerit in Iudaismo. Istam verò ejus mortem, mirabiliorem quam prudentiorem, narravit quemadmodum facta esset, non tanquam facienda esset, Scriptura laudavit. Nostrium est autem, sicut Apostolus monet, omnia probare, quæ bona sunt, tenere, & ab omni specie malæ abstinere. Et post hæc prolixiora, quæ necessariò exscribenda fuerunt, ut meus Augustini eò aperitior pateret, ea demum subiungit, quæ supra jam ad caput quartum adducta sunt, quibus expressè testatur Augustinus, hanc Maccabæorum Scripturam non habere Judæos sicut cæteros V. T. Scriptores Canonicos, quibus tanquam testibus suis in N. T. Christus testimonium perhibuerit; receptam verò esse ab Ecclesia (Occidentali, non Catholica & universali) non inutiliter, quod nec Evangelici hodiernum inficias eunt, si sobriè legatur vel audiat, id est, si juxta Apostoli monitum, quæ bona sunt, teneantur, de cætero ab omni specie malæ vel mali pro viribus abstineatur, id quod Augustinus hic adpositissimè post Apostolum monuit, de cætero omnibus Elogiorum argumentis, quæ Razia tam insigniter laudato in hac Maccabæorum historia adscribuntur, eam subiungens censuram, qua non parum se à iudicio hujus Maccabæi Scriptoris dissentire satis manifestè ostendit, alibi etiam apertissimè scribens: *Neg, frustra in Sanctis Canonicis Libris nusquam nobis Divinitus præceptum permissum de (addo, laudatum quoque vel commendatum) reperiri potest, ut vel ipsius adipiscenda immortalitatis, vel nullius cavendi cavendiq; mali causa nobismet ipsis necem inferamus.* Quæ in altero super hæc re leguntur Augustini loco, quem Bellarminus citavit, cum eadem ferè sint cum iis, quæ contra Gaudentium scripsit, brevitatis causa merito omittuntur.*

lib. II.
contra
Gaud. Ep.
cap. 23.

lib. I. de
C. D. c. 20.

CAPVT DECIMVM SEPTIMVM.

De Epistolâ ad Ebræos.

Quæ in antecedente habet Bellarminus, de quibusdam partibus librorum Marci, Lucæ & Johannis, antehac à non planè nullis in dubium vocatis, & in non unâ S. Biblorum Editione desideratis, earum autoritatem Canonicam Augustini quoque te-

B

limo.

Epist. I.
V.

conf. Seld.
de Synedr.
Jud. lib. II.
cap. 4. P.
132. seqq.

lib. III.
cap. 22.

lib. I. de
peccat.
merit. &
remiss.
cap. 27.
lib. 16. de
C. D. cap.
22.

Prefat. in
Psalm. 31.

testimoniis confirmans, nos Evangelicos præcisè non atinet, à quibus hæ Evangelista-
rum partes in dubium non vocantur, sed tanquam ad Canonem pertinentes recipiun-
tur. Illud solum pede sicco non licet præterire, quod circa testimonium de *tribus in*
Cælo testibus Johannæum, à B. *Luthero* primùm in Versione Germanica gravibus de
causis omissum, communiter moneri solet. Utenim non repetam, quæ post D. *Ger-*
hardum plures alii ad eum observarunt, eas in specie Versiones Bibliorum nec unius
Idiomatis Editiones novantiquas colligentes, in quibus Oraculum hoc insigne deside-
ratur, ut adeò tam insigne falsi crimen B. *Luthero* non debuerit imputari, ac si hostis
Doctrinæ de SS. Trinitate fuisset, quam his quoq; temporibus crambem Lutheroma-
styes non sine fastidio recoquunt; hoc præsertim ubi proximè subsequens & immediatè subnexum de *tribus in*
Terrâ testibus testimonium suscepit explicandum, nullam ejus tamen ne verbulo quidem
fecit mentionem, eo ipso testatus, sibi illud in Sacro Canone non lectum fuisse. De
Epistola ad *Ebræos* breviter videamus, quam & Paulum agnoscere Authorem, & Ca-
nonicam esse, Bellarminus eo etiam Augustini testimonio demonstrare nititur, de quo
supra jam ad Caput quartum ex Ejus de *Doctrinâ Christianâ* libris est actum, ut iteratâ
responsione Lectorem fatigare necessum non sit. Et si enim huic Epistolæ authorita-
tem Canonicam non denegemus Evangelici, eam tamen ex citato Augustini loco infal-
libiter non probari, ex jam dictis manifestum est. Accedit, si hunc augustum Docto-
rem alibi de hac Epistola ejusdemq; autoritate differentem audiamus, de Ejus mente
aliter judicandum videri. Hinc quamvis testetur, *Ecclesiarum* (non omnium, sed tan-
tum) *Orientalium* (quibus aliàs opposuisse legitur Occidentales) *authoritate moveri*
se, quæ Epistolam hanc in Canonicis (an propriè & strictè ita dictis?) *habeat*, ingenuè ta-
men agnoscit, *eam nonnullis incertam esse, imò quosdam negare, Apostoli eam esse*, id est,
Paulum agnoscere Authorem. Unde & Eruditissimus Commentator *Vives* expressè
Augustinum inter eos Patres & Doctores Latinos refert, qui de Epistola hujus Autho-
re ambigunt, addens, *ante Hieronymi ætatem à Latinis hanc Epistolam inter Sacras non esse*
receptam; quem computum Bellarminus ad *Lactantium* restrinxit, sed justo restrictior, ut
in Scriptis antiquorum versatis sufficienter constat. Quæ ad obviandum difficultati-
bus, quas partim Centuriatoribus *Magdeburgicis*, partim *Cajetano* adscribit Bellarminus,
quarum respectu dubia posset videri hujus Epistolæ autoritas, in specie ex duobus
Augustini testimoniis citat, quia specialioris sunt argumenti, adq; præsentem non per-
tinent scopum, nec nobis nocere possunt Evangelicis, brevitatis causa omittuntur.
Eadem porrò est respondendi ratio ad ea, quæ in capite sequenti Bellarminus ad de-
monstrandam Epistolæ *Jacobi* authenticam ex Augustini iterum autoritate profert,
qui, dum in refutandis Eorum argumentis, quibus partim non Apostolica, partim non
indubitato Canonica tuit visa, nominatim in respondendo ad quartum, quo Epistola
hæc ab analogia doctrinæ Pauli non parum aberrare videtur, Justificationem non soli
Fidei, sed operibus adscribens, cum Paulus dicat, hominem justificari ex Fide sine ope-
ribus; dum, inquam, Bellarminus ad hoc argumentum respondet, *eo confiteri Lutheranos,*
se esse filios veterum illorum hæreticorum, contra quos Epistola illa scripta fuit, in testimo-
nium adducto Augustino, in de *Fide & Operibus* libro mentem & Pauli & Jacobi expli-
cante, alibi etiam expressius scribente, *Apostolos non pugnare inter se, Paulum namque*
loqui de primâ Iustificatione, quâ homo fit justus ex injusto, Iacobum verò de secundâ, quâ quis
ex justo fit justior, addens, *se de hac Quæstione plenius suo loco disputaturum*, responsionem
eo ipso differre jubet, usque dum ordo tractationis eam requiret. Et quia, quæ ad
sexti etiam argumenti solutionem ex eodem Augustino de Lege libertatis Evangelicæ
profert, nobis iterum Evangelicis in hoc Fidei puncto ab Augustino non dissentienti-
bus opposita non sunt, nulla responsione & hic opus est; siæ quâ itidem prætermitti
potest, quod eodem capite sequenti Bellarminus circa librum Enochii in Epistolâ *Jude*
citatum, ex Augustini nunquam satis laudato opere de *Civitate Dei* in medium protulit,
cum de eo tanquam nobis innocuo supra jam ad Caput decimum, Bellarmino quoque
ansam præbente, fuerit actum. Id solum nunc superesse posset videri, quod ad demon-
strandam *Apocalypseos* Johannæ autoritatem Canonicam ex Augustini etiam testi-
monii

monis agit Bellarminus, nisi hujus libri authentia nobis quoque Evangelicis esset indubia. Tandem id quod in ultimo libri hujus primi capite de denominatione Apocryphorum monet Bellarminus, eam vocem Scriptores Ecclesiasticos non eodem semper modo usurpare, interdum eos ita vocare, de quibus non certum sit, an Canonici sint & Divini, etiamsi satis constet, nullos in eis inveniri errores; interdum ita vocare eos, qui admixtos habeant errores, Augustini iterum autoritate fretus, nemo non videt, ad confirmationem ejus inservite distinctionis, quâ superius Augustinum & alios Ecclesiæ Doctores mox in latiori, mox in strictiori significatu Scriptores nominasse Canonicos monitum fuit, cum eadem utriusque, utpote oppositorum, ratio considerandi sit & esse debeat, Coronidis loco illud insuper adhuc adcedat, videl. ne quid Augustini intactum maneat, quod ad conciliandam tertio *Esdræ* libro autoritatem Bellarminus more hætenus solito ad citationem ab Augustino factam provocavit, qui tamen paulò ante, capite nimirum decimo octavo, quæ supra *Tannerum* ad Septimum caput prolixius monentem dividimus, breviter & ex ipso quidem Augustino contra seipsum observavit, notante, *Apostolum* *Iudam Enochi Vaticinium in Epistola sua proferentem, non propterea totum adprobasse librum, cui illud insertum legitur.*

LIBRI SECUNDI

DE

VERBO DEI,
CAPUT SECUNDUM.*Num Ebraica Bibliorum S. Editio sit corrupta?*

Hanc Controversiam antequam tractet Bellarminus, in antecedente primo capite de ipsâ Bibliorum Editione V. T. Ebraicâ, ejusdemq; perpetua conservatione, ut & ipsius Idiomatis Ebraici antiquitate, agit, Augustini iterum autoritate nixus, quem tamen tanquam sibi ipsi aliquâ ex parte contrarium conciliare nititur, frustra quamvis, dum ipsa locorum à Bellarmino citatorum inspectio manifestum faciat, Augustinum in iis nihil planè contra seipsum scripsisse. Nimirum, ut posteriorem locum loco priori videamus, non ibi scripsit Augustinus, quod Bellarminus eum scripsisse refert, *Linguam Ebræam post tempora Noe inventam esse*, addens, *Augustinum non indicare voluisse, eam linguam antea non fuisse, sed solum, tunc primum cepisse vocari linguam Ebræam.* Et si enim explicatio Bellarminiana menti Augustinianæ non sit contraria, eâ tamen opus non fuit, cum ipse Augustinus satis luculenter, sibi que in his quidem locis constanter mentem suam exprefferit, ita scribens: *Ante Abrahamum velut pueritia fuit populi DEI à Noe usq; ad ipsum Abrahamum; & ideo prima (non primum, id est, tum demum) lingua est inventa, id est, Ebræa. A pueritia namque incipit homo loqui post infantiam, quæ hinc adpellata est, quia dari non potest; quam profectò etatem primam demergit oblivisio, sicut et æ prima generis humani est deleta Diluvio.* Nihil certè hic Augustinus scripsit iis contrarium, quæ in priori loco per Bellarminum adlegato hunc in modum leguntur: *Quia in Eberi familia remansit hæc Lingua, divisit per alias linguas cæteris gentibus, quæ Lingua prius humano generi non immeritò creditur fuisse communis, ideo deinceps Ebræa est nuncupata.* Et hanc denominationis rationem antea etiam indicavit Augustinus, statuens, *etsi possit esse opinio, ut Ebræi ex Abraham tanquam Abrahami dicti esse videantur, hoc tamen verum esse, quod ex Eber Ebræi sint adpellari, ac deinde unâ literâ detractâ Ebræi;* in quâ etiam Sententia constans permanfit, ut ut olim per adlusionem fortè illi ab Abrahamo derivationi adhæsisse videatur, *gentem Ebræorum ab Abrahamo cepisse docens, id quod inter alia postmodum meliora edoctus retractavit, adque citatam jam uberiorem mentis suæ Explicationem provocavit.* Ad ipsam nunc *Questionem de Ebraicæ Editionis puritate ut veniamus, duas circa eam opiniones in medium profert Bellarminus, unam eorum, qui sibi quidem nimium nimiamque puritatem videntur tribuere Editioni Ebraicæ, id quod ab Hæreticis hujus temporis odio Vulgatæ Editionis Latinæ fieri existimat, qui omnia examinari & emendari velint ad Ebræum Textum, tanquam*